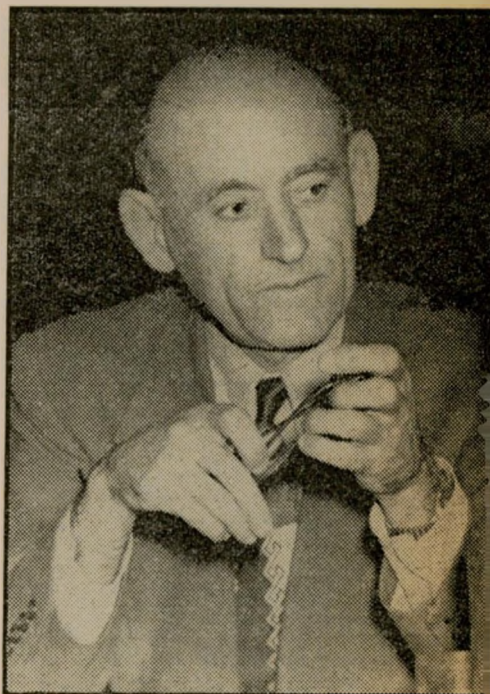

(המשך מעמוד 4)

לא כח"כ מאזי בלבד. הוא נאם שם בתוארו המלא והמרשים. "הבעצם זה סוד", חור והכרזו מדי פעם. "הדברים שאומר עכשיו יישארו בנינינו ואינם לעתונות". אולם לא היתה לו כל אפשרות לדעת מי הוא קהל שומעי-סודותיו. כל מי שהסריח עצמו ל"אולם הסמךן בארמון-מסדה של האחים סמית ברחוב להסייגה יכול היה לשמוע, לקלוט ולרשום כל דבר מדברי המדינאי הישראלי. מתמטיקה באידיש. באנגלית, במב"ט טא מועז, הכרזו ארגוב: "המדינה היהודית אינה שייכת לתושביה, אלא ליהודי העולם כולו. הם רק אינם רשאים לבחור לכנסת... אעשה הערה, ואנא אל תבואו במבוכה. מה יקרה אם ישראל תיעלם? מה יקרה ליהודים בגולה? נכון, הגולה תמשיך את קיומה הפיסי, אבל אני בטוח, משוכנע, שכל גויי העולם יביטו ביהודים, אפילו בארצות הברית, כסמאים. ואני משוכנע שאם ישראל תיעלם, אפילו ששת מיליוני יהודי ארצות הברית, אלהים יברכם, יתפכו ליהודי חסות". את הביטוי יהודי-חסות אמר באידיש, למולו איש לא הבין.

67 פעמים בשבוע מתקף רדיו קהיר את ישראל, המשיך ארגוב להלום. "אם לא נקבל תוך שנה שנתיים מספר מספיק של יהודים — הבינו אותי היטב, יהודים לבנים,

ציוני ארגוב
"שישאר סוד בנינו..."

הרבותיים, מדענים — יהיה עלוב מאד. אני מבקש מכולכם לעלות לישראל. רק חמישה אחוזים מכלל היהודים. אבל הם לא באים. ואני מעז לומר שהיהודים לא יבואו לישראל בשנים הקרובות בתהליך הרגיל. הם יהיו קרבנות. זה יקרה באנגליה, אם הפל"ן ישתלט, זה עלול לקרות גם במקומות אחרים. יש לנו כבר עליה גדולה מהמורח התיכון. הרבה מהם מנקים רחובות. אבל הם גם בנו את הכביש לאילת. זו אינה בישה. גם אתי עבדה כעוזרת-בית כאשר עלינו ארצה. אבל עליה זאת היא קאסטרופלית. מוכרחים לעשות הכל כדי לאון את המצב. וכדי לאון את המצב, צריך להשיג את היהודים האחרים. ואפשר להשיגם רק כאן. גם מפתח שלום היה ביד ארגוב: "המעצמות הגדולות חייבות לשמור על ישראל, כי התלקחות בישראל תסכן שלום העולם כולו. תארו לעצמכם, שאם 600 אלף יהודים יסוד מדינה, מיליון וחצי הגיעו לסואץ בשלושה ימים, הרי שלושה-ארבעה מיליון יכולים לכבוש את המורח כולו. וזה... המפתח לשלום."

הסברה המשפט הגדול

ימדו רצתה כל כך הברת קאפיטולטיבי לצד את משפט אייכמן? שאלה זו הטרידה הכרות טליוויזיה רבות בעולם. החברה ש היתה קטנה ובלתי מוכרת, התאיבה, לפי

ההסכם החתום עם ממשלת ישראל, לא להפיק רווחים מצילום המשפט. מה דחף אם כן את בעלי החברה לעשות מאמץ כה גדול כדי לזכות בצילום הבלעדי של המשפט? מספר גילויים, שהתפרסמו לרגל חיזוה המשפט, שפכו אור על כמה מנימוקי החברה.

החברה הציעה את צילומיה לחברות ה"טליוויזיה בעולם במחירים שקבעה. המחירים הגבוהים הרתיעו את רוב החברות העולמיות ורק כשלוש ארצות קנו את צילומי המשפט: בארצות-הברית, באנגליה ובגרמניה המערבית. ארצות הגוש המזרחי קיבלו את הסרטים חינם ואילו בשאר הארצות כמעט שלא הציגו את יומן המשפט. מה, איפוא, היה הרווח של החברה?

חיוזה בני מפרטיבו. העובדה שחברת קאפיטולטיבי זכתה בזכויון בלעדי למשפט בעל פרסום בינלאומי העלתה את שיעור מנייתיה של החברה בהרבה וקודות בשוק מעליה זו בלבד, וכלו בעלי החברה להרויח עשרות ומאות אלפי דולרים בשוק האכזרי קא.

ואמנם, עם סיום החלק הראשון של המשפט, ארזו אנשי חברת הצילום את הפ"ציהם ונעלמו מהארץ. למרות החוזה החתום, אנשי משרד ראש הממשלה, שנשארו עם חוזה אך בלי מסריטים, פנו בחשאי לחברת יומני נבע, הציעו להם — שוב ללא מיכרו — לצלם את המשפט. אנשי נבע לא הצליחו להשיג את הסכומים הדרושים להשקעה בצילום המשפט, ובניתיים נודע דבר העיסוקה החשאית לאנשי אולפני הסרטה הרצליה וזם איימו בפניה לבין-דין-הגבוה-לצדק, על אי-פרסום מיכרו.

מאחר שגבע כבר ויתרה, שמחו אנשי ההסברה להעביר את הצילום לידו אולפני הסרטה-הרצליה. אולם אנשי הרצליה נתקלו בקשיים חדשים. כל חברות הטליוויזיה העולמיות דרשו את הצילומים במחירי ה"מינימום הנהוגים בשוק הצילומים. החברה הישראלית לא יכלה להרשות לעצמה הפסד כל גדול, הודיעה על סירובה.

ברגע האחרון ממש, ערב פתיחת המשפט נבנעו כל החברות הגדולות והחלו להזמין את צילומי החברה הישראלית. הקהל היחיד שכמעט ולא יראה את הסרט יהיה הקהל הישראלי, שיוכל לחזות מדי שבוע בשלוש דקות בלבד מהמשפט על בד הקולנוע.

מנגנון

כיצד בונים עיר?

פקידיו הבכירים של משרד הפנים בירושלם לים היו נבוכים בשבוע שעבר: כבוד שה עתונות פירסמה בהבלטה את עלייתה של קבוצת צעירים לעיר קואופרטיבית חדשה על שפת מכתש-ירמון (העוטם הזה 1241) ועתונאים רבים באו לברר פרטים על תכנית העיר החדשה, לא נשאר לפקידים אלא להודות: "איננו יודעים אפילו היכן נמצאת העיר הזאת. לא נתבקשנו ולא נתנו כל אישור לאיתור השטח והדבר לא הגיע כלל לדיון בועד בניין ערים."

עסק רציני. כיצד בונים עיר מבלי שמשרד הפנים ידע על כך? פשוט מאד: קבוצה של צעירים תל-אביביים, שנמנעה על כוס קפה בבית הקפה קמניצ'ר, על שפת ימה של תל-אביב, החליטה כי "כך הדבר איננו יכול להמשיך. צריכים לעשות משהו". לבנות עיר קואופרטיבית, לרגלי מעלה-העקרב, בנגב לא חסר מקום. למשל, באמצעות שמעון פרס הצליחו, אפילו, להשיג פגישה עם הוקן. הרעיון מצא חן בעיני בן-גוריון. הוא העדיף את מעלה-העצמאות. "הנוף פה הוא הטוב ביותר בארץ."

בידדים בטוחות. הצעירים הסכימו, עלו בשבוע שעבר למצפה-ירמון. לא נקודת החדשה, אלא לעיירה הישנה המתקיימת בקושי מן המחצבים שבמכתש ומעבודות הבניה הזמניות בעיר עצמה. מי מתכנן אותה? "מהנדס אחד". האם משרד הפנים אישר את התכנית?

"משרד הפנים? עוד לא התקשרנו איתו. אבל זה יהיה בסדר. שמעון פרס לקח את העניין לידיו."

נימוסים

זאב להגנת החי

האם זה מוסיף לחנך בני-אדם במחיר השמצת חזירים וצמורים? (המשך מעמוד 14)

בני-ל

הגדר דום

—עוד לפני שהיה סיפק להבחין בתגובת של אייכמן, הרעים השופט לנדוי בקולו: "הנאשם, בית-המשפט מרשיע אותך בפשע עים כלפי העם היהודי, בפשעים כלפי ה"אנושות, בפשע-מלחמה ובהשתייכות לאר-גונים עוינים. אנו נתן את פסק-הדין ה"מנומק עכשיו ואתה תשמע את פסק הדין המנומק בישיבה. שבו!"

★ ★ העיקר הבריאות

ה כתבים הזרים קצצו ממקומותיהם להבריך את הכותרות לעתוניהם. איכ"ל מן מתיישיב. הוא נראה בולע את רוקו, מכוץ את שפתיו בעצבנות. לרגע זעים כמה שרירים בצווארו ואחר משתלט עליו הפ"צין. הוא נראה רגוע. אפילו השמין קצו. "אני מוכנה להתערב שהוא עלה בעשרה קילו", אמרה פקידת מחלקת הצילומים.

היא שלפה שתי תמונות שלו, מלפני כמה חודשים ומיהים — "תראו כמה שהוא הש" מין!" ואמנם השקערוריות שלבחינו נעלמו. הוא מוטרד רק על ידי הנולת. כנראה מקורר. מדי פעם שולף מהכיס הפנימי של חליפתו מטפת צחורה ומקנח בה את שטמו. משולחן התיביעה זורק גדעון האוזנר מבט חטוף לעבר שוחן הסניגוריה הנראה שומם. רק סרהאציוס לבדו יושב שם. הדראמה הסתיימה בקול מונוטוני, בעל מבטא ייקי מקריא השופט הלוי את החלק הראשון של פסק-הדין, המתחיש לסמכותו של בית המש"פט לדון ולהרוץ את דינו של אייכמן. זהו שלב יבש ומייגע. הגדרות משפטיות, מוב-אית מפסק-דין, אסמכתאות חוקיות. קשה לעקוב אחרי הדברים.

ולרגע קשה להשלים, שאמנם כך, ללא ברק או רעש תופים, ברצינות הגובלת בשעמום נקבעת ההיסטוריה.

★ ★ לא מדיניות — עובדות

ה הם יזהרו אותו רק עם ההקראה "הזאת", התלוצץ אחד העתונאים. מ" בעד לשפע המילים היבשות חודרת משמ" עותו של פסק-הדין בכמה משפטים: "סמכו" תנו לדון במשפט זה מושתת על החוק לעשיית דין בנאצים ובעוזריהם, חוק חרות שקביעותיו אינן משתמעות לשתי פנים... לא מצאנו כל יסוד לטענה כי החוק הישי ראליו נוגד את עקרונות המשפט הבינלאומי. להיפך, הגענו למסקנה כי החוק הנדון הולם את מיטב המסורת של משפט העמים... הסמכות ליפוט... שפעים לפי משפט עמים". היא אוניברסלית... גרמניה אחראית לפש"עים לא רק אחריות מוסרית כי אם גם אחריות חוקית, אולם אחריות זו אינה פוסרת את אחריותו של הנאשם..."

השופט בנימין הלוי, שהיבר חיבור מש" פטי מבריק זה. בו ביטל את טענותיו ה"טרומיות של סרהאציוס ביסודיות ובשיש" היות, מבצע אקרויטיקה לשונית הנוכה ל"תפעלות כללית באולם. חיבורו נכתב ב" שש שפות. והוא מקריא אותו בשפת כשהוא קופץ משפה לשפה ללא הפסקת נשימה. הוא מצטט תקדימים באנגלית, צרפתית ו" לטינית, אומר כמה משפטים בגרמנית ואף מקריא קטע בספרדית — את הצהרתה של ממשלת ארגנטינה בדבר חיטול הסכסוך עם ישראל סביב חטיפת אייכמן.

מזל שלא תפסו את אייכמן ביאפון, לוי חש עתונאי לחברה, "הלוי היה מקריא או את הקטע ביאפנית". הנקודה המעניינת ביותר בין כל קביעותיו היו של בית-המשפט בשלב זה, היא תשור" בה לטענת הדי"ר סרהאציוס, כי לפי משפט העמים דרושה זיקה בין המדינה השופטת ומבצע העבירה, וכי בהעדר "נקו" דת סימוכין מוכרת" אין למדינה סמכות להעניש על עבירות חוץ. למרות שכבר בפתיחה קבע בית-המשפט כי "ורכו של

ל מנות חזר והטיל את צילו על אולם בית-העם בירושלים. אלא עתה שוב לא נפרשו כנפיו מעל כל יושבי אולם בית-המשפט. שוב לא השתקף בכל אימתו ב" דמויותיהם של מיליוני סבוחים, בעשן המשפוט, בקברות האחים המנויים, בחרי" קת לגלגלי רכבות המשא הנעולות. הוא לא התגלם בסיפוריהם הנרגשים של ניצולי השואה על דוכן העדים, או בעיניהם של קרובי המושמדים שחרקו שן ביציע.

הוא הופיע עתה בצורה היבשה, העניינית והאפורת של החוק. שעה שהחלו שלושת שופטי בית-הדין המחזיו הון את אדולף אייכמן להקריא את פסק דינם, ובנו, שלב אחרי שלב, את גרם המעלות העומד להצי" עיד את אייכמן אל הגדרום. נפל צילו של המחת על איש אחד באולם — הגבר ה" ממושקף והקרח שישב בולן שני שוטרים בתא-הזכוכית.

וראה, כאילו היה זה סמל — פס של צל נחת על פניו הקפואים של הנאשם. הוא נראה ברורות בעיני כל אלה שהתכו" ננו בו מכל הזויות. הוא הופיע בכל התמו" נות הרשמיות שצולמו באותו יום. היה זה אך מקרה. אחרי שהסרטה המשפט צברה לידו חברה ישראלית שנאלצה ליתר אור באולם לצורך הצילומים, הזאר תאו של אייכמן במספר זרקורים נוסף. האור סינחר את עיניו והוא נמלט ממנו אל צל מסגרת המתכת של תא הזכוכית.

★ ★ ★ אחד נגד מאה

וא ישב בתאו דקות מספר לפני שנכנסו השופטים. האחירה לא היתה כלל מחושמלת או מתוחה, כלפני פסק-דין העומד להרוץ גורל אדם. היא דמתה יותר לאחירה של כיתת בית-ספר, המתכנסת לראשונה אחרי חופשת הקיץ. עתונאים מכל ארצות תבל, שלא ראו זה את זה מאז נפ" רדו בשלבים הראשונים של המשפט, פגשו איש את רעהו בצהלות גיל. אפילו השוטרים לא נראו כה נוקשים, בירכו בידיות מכרזים ותיקים מבין הקהל. התורגמנים בתאייהם שתו תה ואנשי התיביעה הכללית, שהופיעו הפעם בהרכב מלא, טיפספו בקול.

לגבי מסקנת השופטים לא היה ספק. אך לא היה זה משום פסק-הדין המנומק, שהוכן ושוכפל בארבע שפות עוד לפני הקראתו, הודלף החוצה. אחרי שיצא מידיהם של השופטים, עבר בידיון דרך ידיות, של כשישים איש — כתבניות, מזכירות, משכפלים והשוטרים שממרו עליהם. כמה עתונאים ניסו להשיג העתקים או פרטים על מהותו של פסק-הדין, אולם לא העלו דבר. "לא נקטנו שום אמצעים מיוחדים", סרה השומר על בנין בית-המשפט. "סמכנו על נאמנותם של העובדים ואפילו לא התר" עמנו בהם. לא היה צורך."

למרות זאת לא נמצא בכל האולם גם אחד שיהיה מוכן להמר אחד למאה שפסק-הדין לא יהיה הרשעה גמורה. יותר מזה. לרבים לא היה ספק גם בקשר לגזר-הדין. האם יחלו אותו? "שאל כתב סוכנות הידיעות הרוסית טאס. ובעצמו השיב: "אני מקווה שכן. אהנה מאוד מכך. נשתה לחיים לכבוד המאורע!"

הדממה חזרה לאולם ברגע בו נכנסו שלושת השופטים לאולם. בנימין הלוי נעץ את עיניו באייכמן, מרגע היכנסו לאולם, ולא הסירם ממנו עד שהתיישב במקומו. אבי-בית-הדין, השופט לנדוי רק הגיב מבט, בדרכו אל הכסא, לעבר תאו של אייכמן. השופט רחה לא התבונן כלל לכיוונו.

השופט לנדוי פרק את טעני-המתח ב" כמה משפטים קצרים: "אני פותח את ה" ישיבה ה-115 של המשפט. בית-המשפט יתן את פסק הדין במשפט זה. הנאשם יקום!"